

Romano hangos

13,

ROMSKÝ HLAS – ČTRNÁCTIDENÍK ROMŮ V ČESKÉ REPUBLICĚ

ROČNÍK 14 • ČÍSLO 5 • VYŠLO 18. KVĚTNA 2012

zprávy

BŘECLAV – Policie v Břeclavi pracuje v případě zranění patnáctiletého chlapce s jinou variantou než tou, kterou původně uvedl chlapec a jeho matka. A totiž, že útočníky byli Romové či aspoň jeden z nich. Ukázalo se totiž, že chlapec vystupuje ne důvěryhodně. Spolužáci říkají, že kouřil a prodával marihuanu. Jeho napadení snad mohlo být trestem za prodej nekvalitního zboží. Okolnost, že policie zůstává zatím bezúspěšná, spíše nahrává podezření, že chlapec si způsob napadení i označení pachatelů přizpůsobil ke svému obrazu. Břeclavští Romové nadále tvrdí, že by uvedený čin nikdo z místních neudělal. A kdyby ano, už by to dávno věděli. Neklid a demonstrace občanů proti Romům tím nabývají hořké příchuti.

PRAHA – Šunen savore – tak zní název nového alba Idy Kellarové a Jazz famelija. S mladými muzikanty pokračuje v propojování romské poetické muziky a jazzu, k čemuž nakročila již v předcházejícím albu Aven bachtale. Tentokrát však dává větší prostor romským písním.

PRAHA – Ohlašování lidí bez práce na poštách se prý osvědčilo, tvrdí ministr Drábek. Je to součást tažení proti nelegálnímu zaměstnávání. Z několika set lidí se stali zaměstnanci a na dávkách se ušetřilo dvě stě milionů korun. Ministr nesouhlasí s kritikou ombudsmana, podle kterého nemá systém oporu v zákoně a zasahuje do důstojnosti lidí. Hlášení na poštách považuje za šikanu.

BRNO – V sobotu 19. května se v Brně uskuteční již tradičně muzejní noc, do níž se zapojuje také Muzeum romské kultury.

(www.romea.cz, kh)

Romové ze západního Rumunska. Romové představují v současnosti druhou tamní nejvýraznější národnostní menšinu, hned po Maďarech. V současném dvacetimilionovém Rumunsku jich žije až 1,5 milionu. Většinou obývají někdejší maďarskou Transylvánii a jih u bulharské hranice. Na fotografiích vidíte záběry z měst Temešvár a Anina (bývalé město Steirdorf osídlené hlavně německými horníky).

Text a foto: Marek Čejka

<http://blizky-vychod.blogspot.com>

Khamoro – zbývá už jen pár dní

BRNO – Pouhých několik dní zbývá do odstartování 14. ročníku Světového romského festivalu Khamoro. Nabídné nejen koncerty tradiční, současné romské hudby a gypsy jazzu, ale i módní přehlídku známého návrháře Osmanyho Laffity.

Jako host vystoupí na závěrečném galakonzertu také skupina Nighthawk. V průběhu celého Khamora se vedle skupin z několika zemí světa představí 14 profesionálních i amatérských souborů z Česka. Za organizací festivalu stojí již od roku 1999 občanské sdružení Slovo 21 a Studio Production Saga. Záštitu nad letošním ročníkem festivalu Khamoro, který na různých místech Prahy proběhne ve dnech 28. 5.–6. 6. 2012, převzali předse-

da vlády ČR Petr Nečas a primátor hl. města Prahy Bohuslav Svoboda.

Khamoro je největším a nejuznávanějším profesionálním romským festivalem na světě a nemohl by se uskutečnit bez podpory Hlavního města Prahy a Ministerstva kultury ČR, kteří jsou partnery festivalu od jeho počátku. I přesto se každoročně potýká s nedostatkem financí. Dotace především od MK ČR se rok od rok rapidně snižuje.

„Výběrová komise doporučila dotaci ve výši 600 tisíc korun, což je o více jak polovinu méně než v loni. My už máme veškeré organizační záležitosti domluvené dlouho dopředu. Ve svém závěru by tak zrušení festivalu znamenalo větší škody, než když festival i v těchto podmínkách zorganizujeme,“ vy-

světluje ředitelka občanského sdružení Slovo 21 Jelena Silajdžić. Z tím není jasné, jestli k navýšení rozpočtu ze strany ministerstva kultury dojde.

Finanční potíže dovedly organizátory k redukci programu. „V rámci festivalu bohužel neproběhne plánovaná rekonstrukce romských křtin, která měla navázat na loňskou tradiční romskou svatbu,“ říká Džemil Silajdžić, producent festivalu. Návštěvníky i přesto čeká letos zajímavá podívaná. Už v pondělí se návštěvníci můžou těšit na romskou skupinu Mec Yec z Belgie, která vystoupí na koncertě současné romské hudby v Retro Music Hall. Tím odstartuje hudební část festivalu, která bývá největším lákadlem festivalu. (www.romea.cz)

z obsahu

Znáte Parno Graszt?

Z malé vesnice ke hvězdám

strana 3

K. Holomek o korupci

Průhlednost a skládání účtů

strana 3

Média, sluha či pán?

Kdo přilévá olej do ohně...

strana 4, 5

Teatros hin bengiňalo

Sharrii romsky o Bengoru

strana 5

O Khamoru detailně

Hudba, výstavy, diskuse...

strana 6

Katarína Žigová: Vidět ještě tak Indii nebo Thajsko

Tak jako u většiny Romů v Česku, pochází rodina Kataríny Žigové ze Slovenska. Její rodiče se ale už narodili v Českých Budějovicích. Těžko někdo z nich zapadne do představy o Romech, kteří jen čekají na výplatu sociálních dávek. „Otec pracuje v elektrovýrobě a matka na poloviční úvazek v obchodě,“ vysvětluje Katarína. Její dva bratři – osmadvacetiletý Štěpán a pětadvacetiletý Rudolf – už mají vlastní rodiny. „Štěpán bydlí ve vlastním bytě v Českých Budějovicích, Rudolf momentálně pracuje i s rodinou v Německu. Protože zrovna teď nemám moc peněz nazbyt, abychom se vidali osobně, komunikujeme hlavně díky Skype,“ objasňuje

sourozenecké vztahy Katarína. Má ještě osmnáctiletou sestru Lucii. Tu bychom potkali nejčastěji v učňovském středisku v Praze, kde se učí na cukrářku.

Samozřejmě se hned ptáme, kde je Katarína „víc doma“. Mezi Romy, nebo Čechy? Podle očekávání je to „půl napůl“: „V naší rodině jsme mluvili hlavně česky, ale samozřejmě občas i romsky, a to kvůli tradici. Česky kvůli lepšímu dorozumění ve škole a proto, že bydlíme v oblasti, kde máme skoro výhradně „bílé“ sousedy. V dětství jsem měla díky poloze bydliště jen „bílé“ kamarády. Ale teď už je to tak na půl.“

Na základní škole věděla Katarína jen o jednom Romovi – vlast-

ním bratrovi. Ale s žádnou diskriminací se tam sourozenci Žigovi nesetkali. „Spíš jen možná ze začátku někteří spolužáci nevěděli, co si mají o nás myslet. Ale když viděli, že jsme absolutně nekonfliktní, tak padly zábrany a byli z nás přátelé,“ ohlíží se do minulosti snědá Jihočeška, kterou na „základce“ bavila nejvíc „hudebka“ a tělocvik, ale i matematika a fyzika.

Po skončení základní školy ale rodina Kataríny vyrazila do světa. Konkrétně do Velké Británie. „Po návratu jsem už neměla moc na výběr, a tak jsem začala navštěvovat Střední odborné učiliště v Budějovicích, obor prodavač textilů a smířím. Pokračování na str. 7

zaznamenali jsme

LETY U PÍSKU – V neděli 13. května se v Letech uskutečnil pietní akt za romské oběti, který organizuje Fond pro odškodnění romského holocaustu Čeňka Růžičky. Zdejší památník se nyní nachází v péči Památníku Lidice, který organizuje pietní akt v jiném termínu. Je pravda, že Památník Lidice v čele se svým ředitelem tento prostor velmi zkultivoval, ovšem za státní peníze. Zdá se, že toto může být zdrojem vzájemné nevěřivosti obou skupin. Jako již po několikáté i tentokrát zazněla kritika vlády, že nereaguje na výzvy k odstranění blízké prasečí farmy, která svým zápchem pomníky i pietu dehonestuje.

KARVINÁ – Ve Fakultní nemocnici v Ostravě zemřel 4. května devětatřicetiletý Rom, kterého týden předtím trefil šípem z kuše do hlavy Jaroslav Šebesta z Chotěbuzi. Domníval se, že jde o zloděje, který přišel krást do jeho domu. Rom však byl postřelen na veřejné cestě se skupinou jiných Romů, kteří podle svých slov šli na smetiště pro železný šrot. Střelec byl obviněn z ublížení na zdraví s následkem smrti. Obyvatelé Chotěbuzi popisují petici, ve které se střelce zastávají.

PIEŠŤANY – Soud v tomto slovenském městě poslal 14. května na 13 let do vězení dva Romy, kteří v srpnu minulého roku brutálně napadli 63letého muže a údajně mu vyhrožovali zabitím bílých. Napadený Andrej Polák dva týdny po útoku zemřel na následky zranění. Na Slovensku jde o první takový rozsudek, kdy byli Romové odsouzeni za podněcování k rasové, etnické a národnostní nesnášenlivosti.

PRAHA – Zástupci Romů v Radě vlády pro romské záležitosti kritizují, jak některá média informují o trestných činech. Rovnou pachatele označí za Roma, i když k tomu nemají žádné důkazy. To posiluje protiromské nálady a extremisty. Vyzvali Radu pro rozhlasové a televizní vysílání, aby se tímto problémem zabývala. Nejhorší situace je v televizi Nova. Za vrchol považují její reportáž o patnáctileté dívce, kterou měli napadnout a pořezat tři Romové. Ukázalo se, že jde o smyšlené podezření.

VÍDEŇ – Romové v Evropské unii žijí většinou v situaci vyloučení a v horších podmínkách než Neromové v jejich okolí. Uvádí to studie týkající se 11 členských států unie, kterou zveřejnila Agentura EU pro základní práva (FRA). „V jedenácti státech EU, kde žije naprostá většina romských občanů unie, je situace Romů, pokud jde o zaměstnanost, vzdělání, bydlení a zdravotnictví, horší než ostatních občanů žijících v okolí,“ uvádí FRA v prohlášení. Dokument vychází z rozhovorů s 22 000 Romy a Neromy v Bulharsku, ČR, Francii, Itálii, Maďarsku, Polsku, Portugalsku, Rumunsku, Řecku, Slovensku a Španělsku. V těchto zemích 80 procent Romů, kteří se zúčastnili výzkumu, žije v domácnosti ohrožené chudobou. Asi polovina byla za poslední rok cílem diskriminace kvůli etnické příslušnosti. Necelá třetina má stále zaměstnání a jen 15 procent dokončilo střední školu, zatímco u většinové populace je to 70 procent. Obydlí 45 procent zkoumaných Romů nemá kuchyň nebo vlastní toaletu nebo elektřinu.

BRNO – Ve čtvrti blízko centra města, obývané Romy, opravil brněnský magistrát čtyři domy. Dohromady jich plánuje zrekonstruovat 11 v celkové hodnotě půl miliardy korun. Na této části se podílí evropské fondy. Kromě toho byly v problémové části Brna u dalších 16 opraveny fasády a vyměněna okna a dveře. Náměstek primátora potvrzuje, že v opravených domech poněkud zesláblý problémy. Tím oponuje lidem, kteří tvrdí, že opravy domů jsou marnou investicí, protože Romové byty zničí. Nic takového se však neděje. Stále však zbývá jen v této části Brna více než 40 domů neopravených. (www.romea.cz, kh)

Poděkování Ladě Červenákové a Marii Sáňkové

Jsem Romka z Ostravy a před 24 lety jsem se odstěhovala s rodinou do Svitávek. Bydlení a práce byly těmi hlavními důvody, proč žiju dneska ve Svitávkách. Pracovala jsem na různých místech. Vychovávala jsem dvě děti, dcera maturovala v Blansku na zdravotní škole a syn v Boskovicích jako kuchař, číšník a barman. Já měla možnost v roce 2002 nastoupit jako uklízečka k Městské správě sociálních služeb v Boskovicích. Po několika letech mně ředitelka navrhla vedení úklidové služby. Obávala jsem se, zda to zvládnu. To víte, větší zodpovědnost za všechno a musíte jít příkladem. Myslím si, že práci vykonávám dobře a nemám žádné problémy s kolegy, které vede Romka.

V roce 2008 jsem přijela do Ostravy na rodinnou oslavu a viděla se tam s Ladou Červenákovou. Ta mě doslova přemlouvala, abych nastoupila na dálkové studium do školy v Ostravě-Porubě, kde učí. A to na obor sociální pracovník pro menšiny. Dlouho jsem nepřemýšlela a nastoupila jsem po 35 letech do školy. Ředitelka mně povolila dálkové studium, takže stále vykonávám náročnou práci a studium už čtvrtým rokem. Mám před sebou státní maturitu v 50 letech!

Potkat v životě ty správné lidi v daný čas a uchopit šanci, která se naskytá, to může kdokoli z nás. Minorita s majoritou umí vedle sebe žít. Přeju hodně štěstí všem dalším a věřím na lepší zítřek pro naše děti. Moje poděkování patří Ladě Červenákové a ředitelce MSSS Boskovic Marii Sáňkové. Květoslava Podhradská

Zelení o „černobílém“ soužití v Kabaretu Špaček v Brně

BRNO – Asi třicátka většinou mladých studentů diskutovala v brněnském Kabaretu Špaček na téma Umíme mluvit o Romech? Akci připravila Strana zelených. V úvodu hovořili o úrovni českých médií, „politické korektnosti“, tématech spjatých s Romy a o protiromských předsudcích (zleva) romská aktivistka Alica Heráková, autorka televizního dokumentu Ptáčata Kamila Zlatušková a pracovnice brněnské organizace IQ Roma servis Renata Haráková. Většina přítomných kritizovala praxi, kdy velká část sdělovacích prostředků v honbě za senzacími zveličuje některé kriminální aktivity v případech, že se jich dopustí Rom, nebo o „romské kriminalitě“ spekuluje i v případech, kdy je pachatel neznámý. Foto: Jiří Gottvald

„Íkvěčku“ se zalíbily umělecké postupy Divadla Fórum

BRNO – Organizace IQ Roma servis, pracující především s romskou menšinou, se vrací k divadelní technice Divadla Fórum. Vnější tak nový vítr do pedagogických vod základních škol v Jihomoravském kraji.

Základní škola v Bučovicích je jedna z prvních, kde měli žáci možnost se do průlomové techniky zapojit. „Divadlo Fórum je vhodná technika při prevenci citlivých té-

mat jako šikana, poruchy příjmu potravy, toxikomanie, rasismus apod. Má potenciál vtáhnout do děje i žáky, kteří by se jinak nezapojili. Tím, že mladí mají příležitost sami měnit vývoj příběhu a vystupovat v roli pozitivních postav, mohou tento naučený model pak ve svém životě i v praxi opakovat. Divadlo Fórum považují za průlomovou techniku v práci s kolektivem mladých lidí,“ uvádí koordinátorka

programu pro Jihomoravský kraj z IQ Roma servis Nela Živčáková.

„Nejvíce se žákům líbila scénka matky s dcerou. Radili jí, jak se má zachovat, zapojovali se do hry. Myslím, že i pro nás učitele byla tato netradiční výuka přínosem,“ hodnotí techniku třídní učitelka L. Jelínková ze Základní školy v Bučovicích. Tomáš Pavlík

Pracovník brněnského sdružení IQ Roma servis (www.iqrs.cz).

Budoucnost brněnského ghetta

Za organizátory festivalu Ghettofest si vás dovoluujeme pozvat na odbornou diskuzi na téma

Budoucnost brněnského ghetta, 2. 6. 2012 v 17 hod. v Muzeu romské kultury.

Brněnský Bronx – lokalita se špatnou pověstí přiléhající těsně k centru města – se v posledních letech prudce mění. Do oprav domů a veřejných prostor investuje nemálo peněz město i soukromí investoři. Jaké jsou možné podoby této kdysi převážně dělnické čtvrti s fa-

dou zanedbaných pavlačových domů a průmyslových objektů? Jaké jsou plány vedení města a developerů? Jak bude tato čtvrť vypadat za pět let a kdo zde bude žít?

Na téma budoucnosti brněnského ghetta s vámi budou diskutovat: **doc. Ing. arch. Karel Havlíš, přední architekt a urbanista, který se lokalitou dlouhodobě zabývá;**

Ing. Oliver Pospíšil, náměstek primátora města Brna pro oblast hospodářskou.

Milan Ščuka, MBA, ředitel stavební firmy Cooptel.

Budeme velice rádi, pokud naše pozvání do diskuze přijmete. Více se dozvíte také na stránkách www.ghettofest.cz.

Počet míst je však kapacitně omezen, proto prosíme o potvrzení vaší účasti – je proto nutné se registrovat na e-mailu alica.herakova@gmail.com.

David Oplatek, Alica Heráková
Pracovní tým festivalu Ghettofest (www.ghettofest.cz).

GHETTOFEST 2012

SOBOTA

2.6. 13-22 hod.

13:00 - MALINOVSKÉHO NÁM. - SRAZ GHETTOFEST PRŮVODU
OD 22:00 - V KABINETU MÚZ - AFTER PARTY

VSTUP ZDARMA!

www.ghettofest.cz

Brno
/ Bratislavská
/ Hvězdová
/ Soudní

Hudba / Čankišou / Gulo Čar / Ty syčáci / Čokovoko / burningboy / Drom of life

POULIČNÍ FESTIVAL PRO VŠECHNY!

Tanec / LETTĚL / High Edition / Oorphane / Dash / Filigrán / BARDO / NO FEET / Crystal Affair

Divadlo / Divadlo forum / Divadlo Feste

Diskuse / **Budoucnost brněnského ghetta**

Smrt Roma

Před časem vyšel v Romano hangos článek nazvaný „Cikánská svatba“. Popisoval jsem zde svou účast na cikánské svatbě u nás v Lubenci. Ten, který mě na ni pozval, otec ženicha, kamarád Vilmoš Kináč, nedávno zemřel. Byla a je to pro mne velká ztráta, neboť šlo o nesmírně hodného člověka.

Poznal jsem ho již před více než 30 lety. Vždycky jsme se zdravili, on mne „jak se máš Bohuš“ a já zase „zdravím romskou iniciativu“. V roce 1999, po mém nástupu k jedné místní zemědělské firmě, hlásil se tam zároveň i Vilmoš – ztratil tehdy u původního zaměstnavatele práci. Jeden ze společníků firmy na něj hleděl s rozpaky, ale na moji přímou ho přijal. Vilmoš prošel v této firmě různými pracemi, jeden čas se staral o stádo krav. Měl pro zvířata cit. V této společnosti vydržel až do začátku letošního roku, kdy mu po drobném zranění byly amputovány prsty na dolní končetině a poté i její část. Choval se však statečně. Jestli se dá mluvit o pohřbu jako o velké události nevím, ale pro mne byl jeho pohřeb nadmíru důstojnou událostí. Místní kostel se zaplnil samými Romy v černém. Polský farář za něj sloužil mši a obřad doprovázela harmonika a saxofon s táhlými, smutnými cikánskými písněmi. Nás gádžů bylo v kostele poskrovnu, většina jich „bezvěrců“ stála přes silnici a přihlížela. Až po poslední cestě na hřbitov se přidali. Pohřbu se zúčastnil i jeho bratr Milan, který přijel až z Anglie. Rozloučení s Vilmošem ve mně zanechalo velký smutek a vehnalo slzy do očí.

Vilmošův pohřeb však také vyvolal otázku, proč je nejen u nás, ale i v celé Evropě takový rasismus vůči tomuto nejohroženějšímu etniku? Podle poslední zprávy komise EU je odpor vůči Romům hluboce zakořeněn. Už bylo vyjmenováno mnoho důvodů, proč Romové zaostávají. Pokud však vezmu rodinu Vilmoše, tak tato rodina vůbec v ničem nazaostávala. Vilmoš respektoval svou ženu, která jejich tři děti Andreu, Vilmoše i Maroše vedla k práci. Mladý Vilmoš na čas dokonce odjel do Anglie za strýcem Milanem, kde v jedné firmě byl dokonce majitelem chválen, vydělal si nějaké peníze, vrátil se, koupil a opravil dům a opět má práci stejně jako jeho sourozenci.

Pro Vilmošovu ženu představovala příklad její matka, kterou její muž také respektoval a i ona vedla své děti k práci. A právě zde podle mého názoru leží i jedna z příčin romského zaostávání. Pokud matka ovládá řeč většinové populace, mluví s dětmi a vede je k práci, tak je to jedna z cest řešení romské otázky. Nevzdělanost ženy, neschopnost mluvit řečí majority znamená handicap také při mluvení s dětmi. Nadřazenost muže představuje i jednou z příčin složité integrace muslimského etnika v Německu.

Nejen jedna generace mladých Romů u nás se jeví ztracená, platí to i u mladých gádžů. Vysoká nezaměstnanost mladých Romů, ale i „bílých“, u nich vyvolává pocit zbytečnosti, ztracenosti. Obrací se k násilí, k drogám, k alkoholu. Po dvaceti letech se ukázalo, že

podpora v nezaměstnanosti znamená pozhřebání, ale prokletí. Nejen pro stát, ale především pro občana. I my „bílí“ jsme se tak trochu vykašlali na mladou generaci, s výmluvou na těžkou dobu, nejistotu jsme mladé nevedli k přesvědčení, že jakákoli práce je ctností a základní potřebou člověka. I když se zlobíme, že děti sedí u počítače, hrají hry anebo hledají nějaký adrenalin, je naší největší chybou, že s nimi nemluvíme, nechválíme je a hlavně jim nedáváme dostatek lásky, který je právě hlavní příčinou jejich pro nás nezvyklého chování.

Jak z toho ven? Musíme zachovávat opět pravidla lidského chování, pravidla po tisíciletí známá a ověřená. Společnost musí přehodnotit úlohu žen a matek, která je nejen u nás, ale i ve světě nedocenená. Vrátit zpět pojem solidarity, tolerance nejen vůči svým bližním, ale i těm, kteří nejsou s to se sami z jakéhokoli důvodu o sebe postarat. Mladé lidi opět vést k pracovním návykům a úctě k práci. Dětem dávat více lásky a porozumění, bude i méně kriminality. Vše se musí odehrávat v pořadí občan, rodina a obec (region).

Prevencí, ne represí se dá i z dlouhodobého hlediska řešit také tzv. romský problém. V první řadě však naše společnost potřebuje nové duchovní klima, jehož základem může být jen svobodný a zodpovědný občan. Stát musí tomuto občanovi zajistit jen potřebný servis.

Bohumil Řeřicha
Člen Kruhu česko-německého porozumění, Lubenec.

komentář

I korupce zhoršuje soužití s menšinami

KAREL HOLOMEK

Obrovská korupce politiků vyvolává mezi obyčejnými lidmi velkou nelibost. V těchto dnech se provalila korupční aféra Davida Ratha, hejtmana Středočeského kraje, parlamentního poslance a jednoho z nejvýše postavených politiků ČSSD. Ani my nemůžeme k záležitosti mlčet.

Částka 30 milionů nalezených pod podlahou a sedm milionů přenašených v krabici od vína zní jakoby situace vystřižená z filmu o mafiánech. Člověk musí žasnout, kam až došla arogance politiků a jejich pocit vlastní nepostižitelnosti.

Nejde jen o tohoto lumpa a jeho dalších sedm kompliců, je evidentní, že oni představují jen vršek ledovce. Doufám, že podobným „týpkům“ je teď docela úzko. Ta katastrofická situace nenastala dnes, vyvíjí se ke všeobecnému zděšení už delší čas. Příčiny jsou dobře známy, ale o nich dnes mluvit nechci.

Jak jsme již informovali, objevují se nyní občanské iniciativy, například Vraťte nám stát! Tím heslem chtějí říct, že politici si přivlastnili stát jako základnu pro svou moc a získání bohatství, které jim nepatří a které tahají z kapes prostých poplatníků daně kriminální činností.

Tato skutečnost ovlivňuje veškeré dění ve společnosti. Není kultivována k hodnotám, které směřují k pozvedávání ducha a fungování principů demokracie. Spíše naopak!

Politici od jisté doby vyčerpávají veškerou energii i úsilí na získávání moci a pokud ji mají, pak k jejímu udržení. Na víc už nemají. Problémy, které sužují společnost, jim zůstávají lhostejné: prohlubující se zbídačování těch nejnižších postavených skupin, propad středního stavu, neudržitelné soužití s Romy ve společnosti, prosazování kolektivní viny a nedostačující úsilí v rozvoji školství a vzdělanosti. Na druhé straně přímo obří bohatství mnoha lidí, kteří si politiky vybrali k dalšímu rozšíření svého bohatství formou nelegálního získávání lukrativních státních zakázek. Taková společnost ztrácí vzájemnou solidaritu.

Bohužel se to dotýká nejvíce Romů. Programy, které zde existují k jejich pozvednutí, k sociálnímu začlenění a stejně tak snahy nevládního sektoru k inkluzi ve vzdělávání, se za takové situace jeví jako nespílitelné. Stejně jako snaha poctivých úředníků na střední i nejvyšší úrovni.

Nepíšeme o této situaci a jejích příčinách poprvé. Co ale dělat? Šlapat politikům na paty, chtít konkrétní výsledky a transparentní jednání a trestat ty, kteří službu republice zaměňují za zločin a krádeže. Požadovat skládání účtů!

Nikdy samozřejmě nebude dosaženo ideálního stavu. Ale to, co je u nás, to už se nedá tolerovat. Nevyzývám k popírání principů parlamentní demokracie. Naopak – k jejich posilování a uplatňování třeba až do hrdel a statků, bude-li to zapotřebí!

Romano Lil

www.rnl.sk –
Rómsky nový list
Noviny Rómov na Slovensku

Parno Graszt – úspěšná kapela z maďarské vesnice

Oni nečerpají z kořenů romské hudby. Oni jsou zosobněním těch kořenů – to prohlásil o romské kapele Parno Graszt autor prestižní anglické encyklopedie World Music Simon Broughton. Členové této formace pocházejí z neznámé vesnice ve východním Maďarsku, společně začali hrát před dvaceti pěti lety, ale hudební tradice Romů z této vesnice je ještě daleko delší. Na přelomu tisíciletí její kouzlo objevila i široká veřejnost. Na podrobnosti se vedoucího kapely Józsefa Oláha zeptala Jana Šustová u příležitosti koncertu v pražském Paláci Akropolis.

Máte mezi sebou také nějaké příbuzenské vztahy?

Máme, protože všichni pocházíme ze stejné vesnice, ve skutečnosti jsme jedna velká rodina a máme hodně blízké rodinné vztahy. Asi nejvzdálenějším rodinným členem je moje teta, ale je tady i můj syn, můj starší bratr, moje švagrová, švagr, takže jsou tady opravdu hodně blízké rodinné vztahy. Taky všichni bydlíme stále na stejném místě v Paszabu.

Skládáte vlastní písně nebo spíš hrajete tradiční romskou hudbu?

bu? Pokud tvoříte vlastní skladby, skládají je jednotliví lidé nebo vznikají nějak kolektivně?

Většinou se vždy snažím, abychom na koncertech hráli vlastní tvorbu. Ale samozřejmě hrajeme i tradičnější hudbu, která je velmi velmi stará. Také jsme dostali i zvukový materiál k té nahrávce z roku 1956 a z toho jsme taky čerpali. Většinou já sám píšu hudbu, pro mě je to velká výzva, ale já to zbožňuji. Naštěstí ještě vždy dopadly písničky, které jsem psal já, dobře. Když to už nahráváme na CD, vyslechnu si doporučení a připomínky ode všech: v čem máme být lepší, co udělat, aby to bylo ještě lepší a ještě více triumfálnější a měli to lidé ještě více rádi.

BBC o vás natočilo dokument – kdy tento film vznikl, jak je dlouhý a co všechno se z něj dozvíme?

To je dobrá otázka, protože to sám nevím. Podle mě je možné ho najít na internetu pod názvem Ünnepek és hétköznepok (Svátky a všední dny). Myslím si, že byl natočený šedesátiminutový dokumentární film. A asi v roce 2002. Ano, v roce 2002, protože poté, co vyšlo rok před tím naše CD, skončilo naše

CD v roce 2001, skončilo ve World Music Chart na takovém místě, na jakém se to ještě žádné maďarské kapele nikdy nepodařilo. My jsme byli první, kdo skončil na sedmém místě. Je to stanice, kde hrají world music, a myslím si, že si vybírají z tisíce kusů a z nich pak sestavují žebříček. A navíc jsme kapela, která přišla odkud. Kde je Paszab? Nikdo neví, kde je Paszab. A tato kapela vydala svoje album a dostalo se ven. A najednou piffpaff a začali hrát jejich hudbu v rádiích po celém světě. Podle mě si BBC řekla: „Tak podívejme se na ně. Kdo jsou ty lidičky z východního Maďarska?“ Na základě toho byl natočen jeden šedesátiminutový dokumentární film, který, doufám, najdete na internetu.

Jak vypadá váš všední život? Žijete spíš v Maďarsku, nebo hodně cestujete? A jak často zkoušíte a koncertujete?

Zimní dny jsou pro nás jako pro medvěda. Schováváme se do jeskyně a vytápíme si doma. Měli byste vědět, že všichni členové kapely žijí ze sociálních dávek. Asi tak na jaře začínáme koncertovat. V zimním období jsou uspořádány jeden až dva, maximálně tři koncerty. Ale

od jara do podzimu je docela velký šrumec, takže se stane, že nejsme doma týdně, někdy i měsíce. Naše všední dny jsou ale v zimě většinou o topení, hledání tepla, o velkých debatách. Všichni se společně scházíme.

V létě, když jsme doma, tak se všechno točí kolem muziky, kolem hraní venku. Nezkoušíme, protože podle mého názoru kapela není uzpůsobená k tomu, aby zkoušela. Hrajeme spolu už od dětství a známe proto všechny pohyby ostatních.

Jsem překvapená, že žijete ze sociálních dávek. Myslela jsem si, že když jste světoznámá skupina, tak už byste mohli být takzvaně „za vodou“. Můžete říct něco o tom, jaké to je, žít ve vesnici?

Bohužel to tak není. I my jsme si mysleli, že když natočíme CD, budeme sedět doma a peníze z prodeje nás uživí. Že půjdeme jednou, dvakrát do týdně koncertovat, no a to bude stačit. Ale bohužel je to jinak. Je to velmi tvrdý svět a je v něm možnost velkých pádů. My ještě patříme mezi šťastlivce, ale měli byste vědět, že muzikanti nejsou placeni tak, aby z toho mohli žít na takové úrovni, jak si zaslouží. Nás ne-

můžete přirovnávat k takzvaným světovým hvězdám, protože na jejich koncerty chodí více než deset, dvacet tisíc lidí. Na našich koncertech v rámci festivalů jsou tisíce návštěvníků, ale ne desetitisíce. A na podobných malých akcích jako tady je stovka návštěvníků. Když je plno, tak až pět set. Malé místo, jako to v Praze, nám nemůže zaplatit tolik, abychom mohli říct: „Super, sem se nám vyplatilo přijet a tenhle měsíc už nemusíme dál koncertovat, protože už máme dost peněz.“ Není to pravda.

Krise vyhodila kulturu ze sedla, protože znevýhodnila i místa, která předtím platila dobře. Jsou festivaly, které byly jednoduše zrušeny, a krize už teď není jenom v Maďarsku, ale je celosvětová. Jak jezdíme po světě, všimáme si, že všude jsou horší podmínky. Všechny státy se potýkají s finančními problémy. A co je nejjednodušší pro stát? Odkud může nejsnadněji získat peníze? No z kultury. A kvůli tomu čím dál tím hůř platí a kdo může platit, tak co nejméně.

Překlad z maďarštiny:
Katarína Leczová
Zaznělo ve vysílání
O Roma vakeren na ČRo.

Mezi pachatelé kriminálních činů bývají z různých příčin zastoupeni někteří Romové víc, než odpovídá jejich podíl v obyvatelstvu ČR. Přesto se na ulicích občas demonstruje i v případě, kdy se ostatní jen domnívají, že by pachatelem mohl být Rom. Naopak žádné protesty nevypukají, pokud se jako zločinec ukáže Nerom. Ptali jsme se proto:

Jakou roli sehrávají při protiromských nepokojích sdělovací prostředky?

Robert Sutory

Pracovník Městského úřadu Hranice (www.samroma.iprostor.cz).

Podle mě média v současné době při protiromských nepokojích sehrávají zásadní roli. Informace ve sdělovacích prostředcích sklouzávají ke zkreslování. Noviny píšou často to, co čtenáři chtějí nejvíc číst, jelikož tyto články se dobře prodávají. Romové bývají spojováni s tím, že někde něco provedli, někoho přepadli či podvedli. To vše názor majoritní společnosti na romskou menšinu zhoršuje. Majoritní společnost nebude moc ochotně číst o příkladech dobré praxe Romů, jako je například studium Romů na vysokých školách, při výkonu lékařského či právního povolání atd. Já sám mám zkušenost s novináři různou, vše záleží na konkrétním člověku. Stává se, že má slova vytrhnou z kontextu a věc pak vyzní úplně jinak. Romská média často reagují na uvedené články v novinách či televizních pořadech, ale tuto reakci čtou většinou pouze ti, kteří se chtějí touto problematikou zajímat. Samotní Romové by měli motivovat své děti ke vzdělávání, měnit jejich myšlení. Díky tomu by se pak dalo změnit i myšlení některých lidí z majoritní společnosti.

Ivana Janišová

Psycholožka, spisovatelka, Praha.

Otázka, kterou pokládáte, míří skutečně k velmi závažnému problému. Domnívám se, že média hrají v posunech postojů v ČR velmi nebezpečnou a nedomyšlenou (alespoň doufám, že nejde o záměr) roli. Delší dobu sleduju, jak média v případě kriminálních činů, páchaných českými občany, uvádějí u některých z nich etnikum – a to u etnika romského. Podstatně tak ovlivňují negativní postoje části majority k romské minoritě. A navíc – je to vůbec zákonné? V případě veřejnoprávní televize je to až nepochopitelné, hloupé.

Jiřina Somsiová

Pracovnice Sdružení Romů na Moravě, Olomouc.

Rozhodně si myslím, že největší podíl na tom všem dění mají média. Málokdy se přesvědčí o činu, ale napíší to tak, aby Romy co nejvíc poškodily. Prostě udělají ze všeho obrovskou bublinu. Pokud zmlátí majoritní občan Roma, tak se tomu noviny nijak zvlášť nevěnují. A kupodivu, Dělnická strana nikam nenapochoduje. Proč se ostatní diví, že se Romové chtějí bránit? Česká policie by se ke všem těm kriminálním případům měla stavět tak, jak to mají v logu. Tedy pomáhat a chránit. Tak by to mělo fungovat. Prostě potrestat viníka, ať je to Rom nebo jiný občan.

Vítězslav Jandák

Parlamentní poslanec ČSSD, Praha.

Pravda totiž bývá obvykle uprostřed. Některá média informují objektivně, jiná záměrně zkreslují. Za některé problémy si Romové opravdu mohou sami, samozřejmě že toho neobjektivní novináři rádi zneužívají. Romská média by měla právě v zájmu Romů reagovat objektivně a bez hysterie. A Romové samotní? Na to neumím odpovědět. Tu otázku si musejí položit především Romové sami – jakou chtějí mít budoucnost a co pro to chtějí udělat. Moje vlastní zkušenost s novináři je stejná jako s ostatními profesemi. Jsou mezi nimi lidé slušní i méně slušní. Chytří i méně chytří. Vzdělaní i méně vzdělaní. A podle toho jejich práce vypadá.

Janko Horváth-Dóme

Básník, publicista, Janov.

Média řadu věcí zveličují, ta nesou hlavní vinu na rostoucí nenávisti a xenofobii vůči našemu národu. Většina lidí zná Romy právě z médií. Velice mě rozčiluje, když dennodenně vidíme v televizi zprávy o tzv. romské kriminalitě. Jako taková romská kriminalita neexistuje, jsou jen jednotliví pachatelé trestných činů. Ve společnosti ale roste napětí a zášť vůči nám všem a hlavní vinu na tom mají právě média. S nimi mám nedobré zkušenosti. A jak by měla reagovat naše romská média? Co mohou dělat? Není to jednoduché, léta jsem pracoval v romském tisku. Lidé chtějí vidět a číst hlavně senzace a drby, kladné příklady je moc nezajímají. (pp)

Hlavně touha po skandálech...

Pokud jde o úroveň médií, co se týká jejich referování o Romech, vidím zde několik nedostatků:

1. Naprosto chybí informování společnosti o pozitivním chování Romů. Tisíce jich žijí řádný život, pracují. Viz článek Smrt Roma anebo fungování Romano hangos.
2. Většinová společnost nechce integraci Romů, ale jejich asimilaci.
3. Xenofobie vůči Romům je ve společnosti hluboce a dlouhodobě zakořeněna.
4. Média nesehrávají žádnou roli, či spíše negativní. Ani tištěná ani vizuální média nedokáží napsat anebo natočit něco pozitivního o Romech.
5. Za negativní obraz může samozřejmě také ta neintegrovat část Romů, ale mnohem více spíše senzacechtiví novináři, mezi nimiž jsou také xenofobové.
6. Naši novináři bývají vesměs se-

bestřední, jejich povolání není posláním, ale „jobem“, aby se jejich noviny prodávaly. Osobně mám většinou negativní zkušenosti i s jmény renomovaných novinářů. Nejsou schopni odpovědět na slušný e-mail. Pozitivní zkušenosti mám s novináři německy píšících médií, kteří odpoví. Vysoce hodnotím práci investigativního novináře Jaroslava

Spurného z Respektu. Mám s ním osobní pozitivní zkušenost. Je pozorný a dokáže naslouchat, což většina českých novinářů neumí. Výjimečnými byli dnes již zemřelý Jiří Loewy nebo Karel Kyncl.

7. Romská média by si neměla brát vzor z „gádžovských“ médií. Nenechat se vyprovokovat, ale naopak uveřejňovat to pozitivní o Romech. Vystává naléhavá potřeba medializovat romskou elitu.
8. Romové jsou rovnoprávní českí občané. Měli by vytvářet spolků, ukazovat, co umí a že nejsou od přírody žádní „nemakáčkové“ a hodit za hlavu přislovnou řečnickou a nejednotnost. Měla by se jim upřímně podat pomocná ruka, ale to ostatní nechat na Romech samotných.

Bohumil Řeřicha

Člen Kruhu česko-německého porozumění.

Problémy za Romy jiní nevyřeší

Média hrají naprosto zásadní roli při protiromských nepokojích. Referovat o kriminálním jednání Romů jednoznačně zvyšuje čtenost daného periodika, čímž stoupá jeho náklad. Výsledkem je, že inzerenti v něm raději inzerují, protože jimi placená reklama se dostane k více čtenářům. A když inzerenti rádi inzerují, znamená to, že majiteli listu roste zisk z reklamy. Romská kriminalita tedy je, řečeno se značně trpkým úsměvem, prorůstový ekonomický faktor.

Kromě ekonomických faktorů vysvítá ze způsobu prezentace romských témat médií jedna věc: i virtuální prostor internetových médií je omezený, nikoliv prostorem jako takovým, ale schopností čtenářů „učít“ jen určitou dávku informací. Když je tento prostor, zvládnutý čtenáři, zaplněn ideami o vraždících Romech, tak samozřejmě nemůže dojít na další zprávy, úvahy a komentáře. Účelovost takového postupu jak internetových, tak tištěných médií je zřejmá: Kvůli emočně vypjatým zprávám o Ro-

mech se nedostane na zásadní otázku této země...

A ještě navíc je zřejmé, že těmi hnusáky, bídáky kriminálníky nejsme MY – tedy majoritní společnost, ale prokazatelně někdo úplně jiný, od nás odlišný, tedy Romové... Takže coby bonus k nemožnosti zabývat se skutečnými problémy ještě přistupuje velepříjemná masáž vlastního ega.

Zajisté i mezi Romy je spousta problémů. Ale skutečně jsem si nevšimla, že by sebemenší z těchto skutečných problémů byl jeho zveřejněním vyřešen nebo alespoň posunut. Ve své podstatě medializace řešení problému škodí. Novináři nejsou jen senzacechtiví, oni plní společenskou vládní objednávku, která je popsána výše. Proto také dosavadní snahy vlád o „řešení“ romské otázky nemohu hodnotit jinak než jako navýsost pokrytecké.

Protože mám doma jednoho z novinářů – je mým manželem – vím velmi přesně, jak to v médiích chodí. V současné době je v honbě za úsporami kvalitní novinář, který musí dostat slušný plat, nahrazován nevzdělanými nickami, které pomalu neumí ani gramatiku. Z rozhovoru se například stal přepis audiozáznamu... To klade velmi vysoké požadavky na kohokoliv, kdo s novinářem přijde do styku. Je totiž nutno vědět, že novinář, respektive ten, kdo si myslí, že je novinář, nepřispěje k tématu žádným invenčním způsobem, a vše, co nebude na „výstupu“ úplně perfektní, se obrátí proti vypovídajícímu.

Pokud jde o romská média, myslím si, že obecně reagují dobře.

Nenechávají se zatahovat do hádek, zda Romové jsou či nejsou kriminálníci, předkládají svoji vizi světa, svoji vizi problematiky. Myslím, že romská média mají svůj směr, a doufám, že v něm vytrvají. Psi štěkají, ale karavana jde dál.

A jak by se měli projevit Romové samotní? Tak to je slovo do pranice. Romové by si měli především uvědomit, že je naprostá iluze, že jejich problém vyřeší někdo jiný než oni sami. I když to mají těžké a v mnoha směrech daleko těžší než členové majoritní společnosti. Musí se začít starat o svoje děti. Každodenně, cíleně. Musí se začít sami vzdělávat. Pořídí si průkazku do knihovny, což přinese neomezené možnosti vstupu na celý rok, stojí pár korun. Existuje spousta akcí – přednášek, koncertů etc., co jsou zadarmo.

Myslím, že Romové, zejména ti, co jsou nezaměstnaní, by se měli sebrat a všechny tyto možnosti začít masově využívat. V tom vidím jednu možnost dalšího působení romských médií – ale třeba i samospráv: proč systematicky neupozorňovat na to, co je možno dělat zdarma, proč nepředkládat návrhy na aktivity, kerých je možno se zúčastnit?

Jsem přesvědčena, že toto je způsob, jak se skutečně integrovat do společnosti. I majoritní společnost si musí uvědomit, že Romové přijdou fandit na pražský maraton, že se zúčastní letních slavností pod širým nebem a podobných akcí. Romové dostanou nové podněty a uvědomí si spoustu nových možností: a o to přece jde. **Klára Samková**
Právníčka, publicistka, Praha.

Chcete přispívat na naše anketní a tematické stránky?

Ozvěte se na

pecinkapavel@seznam.cz

nebo rhango@volny.cz

Naši čtenáři tam v Karviné...

Foto: Lukrecius Chang

Společně proti elitám zbohatlíků

Média sehrávají jako vždy roli spíš negativní. Nedokážou informovat objektivně a do hloubky, zůstávají na povrchu a podávají nepřesné informace. Zveličují to, co se jim zdá být atraktivní z hlediska sledovanosti, takže přispívají k živelnému formování určité protiromské atmosféry. Bylo by však velkou chybou považovat média za příčinu či hlavního viníka napjaté situace mezi Romy a majoritou.

Za daným vyostřením situace je sice možno vidět zájem určitých kruhů z vládnoucí elity odvést pozornost lidí znechucených politikou vlády k náhradnímu konfliktu a náhradnímu a dosažitelnému viníkov. Je to ale složitější. Za skutečnou příčinu problémů považují tisícileté odmítání vládnoucích tříd feudalismu a kapitalismu a neumětelsví vládnoucí třídy první formy socialismu ve věci začlenění romského etnika do společnosti. Ale i to, že Romové si (na rozdíl od Židů) na situaci zvykli a neprojevovali větší úsilí překážky překonat.

Konkrétně v ČR situaci vyostřil nástup obnoveného kapitalismu, který přes krásné řeči o lidských právech Romy fakticky vytlačuje z produktivní práce a tlačí je do kriminální sféry a do područí kriminálních struktur. Zároveň v nich vyvolává vztek na svět kolem zosobněný majoritou a snahu vybití si agresi na majoritě nebo ji alespoň provokovat. Na druhé straně však nelze nevidět fakt, že ta část Romů, která se tomuto manipulování poddala a přizpůsobila, svým způsobem života, myšlením i jednáním opravdu poškozuje poctivé, neprivilegované a pracující občany a tak celý konflikt vyostřuje do akutní podoby. Její jednání právě výrazně nahrává všem, kdo se snaží situaci využít. Je třeba vidět, že mezi řadovými pracujícími občany z majority rovněž narůstá vztek na podmínky, ve kterých žijí, a iracionální snaha si tento vztek vybití na někom snadno dosažitelném. Vládnoucí

struktury tak pomalu a nenápadně, za aktivní pomoci médií, dostávají do konfliktu dvě skupiny obětí systému, což jim velice vyhovuje.

Je těžké říci, kdo za situaci může více, zda neintegrována část Romů, nebo média. Z pohledu příslušníka většiny vystaveného různým negativním projevům nepřizpůsobivé části Romů však jsou hlavním viníkem Romové sami a média u nich tento pocit jenom živí a rozfukávají. Skutečným viníkem je však vládnoucí elita.

Co se týká mých vlastních zkušeností s novináři – konkrétně s televizním štábem ČT 1 jistého – myslím Dušana Macháčka – jsou ty nejčernější možné: lhaní, podvodný způsob vníkaní do kanceláře obelhaním dvou naivních vrátných, natáčení skrytou kamerou bez souhlasu, ignorování podstatných částí toho, co podvodně a bez mého souhlasu natočili. Především však zařazení do pořadu jen scény, kde jsem vypadal fyzicky obzvláště odpudivě a z útržku mé odpovědi vyplývalo, jako bych se chtěl zbaběle vykrotit odpovědi (já se naopak chtěl účastnit diskuze v přímém přenosu, kde není technická možnost podvádět). Obdobné zkušenosti mám s novináři v Mladé frontě dnes – útoky, ale i odmítnutí reakce atd.

Romská média nemohou dokázat nic bez zázemí v romském hnutí. Toto hnutí by však muselo přestat s neplodným až úsměvným obranářstvím svého etnika, poctivě uznat pravdivou a velmi znepokojivou míru negativ ze strany „nepřizpůsobivých“ a vést proti ní adresný boj. Pak by měla plně právo poukazovat na negativa z druhé strany – ta by ale neměla připisovat obecně „gádžům“, ale těm silám, které tyto negativy až fašistické tendence do majority vnášejí.

Musela by také být odborně na výši, chápat podstatu kapitalismu a vysvětlit, proč je pro Romy tak zhoubný. Musela by ale také zkriti-

zovat ty osobnosti, které se jen vydávají za zastávce zájmů romského etnika a ve skutečnosti na romské otázky finančně parazitují. Tento přístup by měla média a romská elita formovat i u řadových Romů – bylo by nutné, aby se organizovali a seskupovali ti, kdo nesouhlasí s působením a hodnotami nepřizpůsobivých až kriminálních elementů, dokážou to říci jim i veřejnosti a snaží se ovlivnit především vlastní etnikum. V tomto směru by měli spolupracovat i s těmi subjekty a silami v majoritě, které bojují proti zločinům kapitalismu, proti nezaměstnanosti. Měli by využívat i těch omezených možností, které systém umožňuje – vytvářet družstva, podnikat, hledat práci, zajímat se o komunální sféru, případně vytvářet si vlastní domobranu nejen proti „bílým náckům“, ale i proti vlastním kriminálkům, vzdělávat se.

„Bílá“ veřejnost by měla jasně vidět, že Romové nejsou stejní a pak bychom si mohli vzájemně pomoci proti kriminálním a zbohatlickým elitám jak mezi Romy, tak mezi gádži. Já sám mám kamarády od dětství – Já sám mám kamarády mezi Romy od dětství a nemají ani ten nejmenší problém soužití... pochopitelně kromě těch problémů, které dopadají v kapitalismu jak na gádže, tak na Romy. **Josef Heller**
Člen Centra strategických a odborných studií KSČM, Praha.

Čím víc litrů krve, tím větší prodej

Je evidentní, že noviny prodávají krev, a proto se v hlavním televizním zpravodajství na komerčních stanicích dozvídáme jenom o negativních případech a kauzách spojených s občany ČR romské národnosti. To pochopitelně ovlivňuje veřejné mínění a pak se nedivím, že 80 % obyvatel majoritní části populace nechce za souseda Roma. Tyto anticiganistické nálady ve společnosti jsou zčásti založené na vlastním prožitku. To je fakt, ale je tu také značně rozšířený předsudečně stereotypní náhled na nás Romy, který média přizívají svou neobjektivní prací. Po mediálním ždímání kauz, které jsou ve fázi vyšetřování a kde pachatel ani motiv nejsou prokázány, se veřejnost ovlivněna médii chytí zmíněné etnicity potencionálních pachatelů a máme tu pak klasickou kolektivní vinu jako z dob hilsneriády. Toho jsem byl svědkem osobně v Rumburku, kdy dav čítající tisíc hlav pochodoval městem s hesly typu: „*Pojďme na ně, vezmeme vidle a vypráskáme je odtud*“ atp. Nešlo o pokus o lynč údajných pachatelů, ale o klasický pogrom zaměřený na celou skupinu. Po mediální masáži byl veřejný nepřítel označen a dav se rozhodl konat. Paradoxně se posléze prokázalo, že nešlo o rasově motivovaný trestný čin, ale o vyřizování si účtů mezi dvěma drogovými gangy.

Zajímám se o všechny trestní kauzy, kde je pachatel etnický vyprofilovaný. S Patrikem Bangou jezdíme po celé republice vždy, když se nějaká kauza začne mediálně propírat, a je kladen důraz na etnicitu osoby pachatele. Snažíme se objektivně nahlédnout pod povrch a zjistit informace z místa činu, které média neotiskla buď proto, že o nich nevědí, nebo je úmyslně zatajují. Hovoříme s rodinami pachatelů a snažíme se dobrat motivace a způsobu provedení. Mimo jiné sledujeme nálady ve společnosti přímo na místě. Jak moc incident ovlivnil vzájemné soužití mezi minoritou a majoritou. Většinou jsme svědky toho, že se ukvapeně generalizuje a paušalizuje. Navíc vášně na pochodu jsou příčinou ukvapených a nerozumných kroků, jako je například společní s extremisty.

Takže vždy mě zajímá kauza nejčerstvější. Nyní to je „Břeclav“, kde se nejspíš vyšetřovací verze začínají množit a kde po zdánlivě jasném motivu na světlo světa vychází spousta nových informací, které je však nutno považovat stále jenom za spekulace. Pak také monitorujeme kauzy, kde údajný pachatel měl být Rom, ale vzhledem k vyšetřování se zjistilo, že celá věc je smyšlená. Krásný příklad je Liberec a údajně napadená dívka, která si vše vymyslela.

Drahomír Radek Horváth

Osobní poradce,

Poradna pro občanství, občanská a lidská práva (pobočka Děčín).

Amaro teatros hin bengiňalo...

Bengore hiňi grupa, kaj keren buti jekhetane 16 romane he gadžikane čhave. Oka berš has amen nevo bašaviben vičindo „Ironie osudu“, pal e romaňi čhaj, he pal e gadžikaňi rakli. Has bare kamaradki, a'e andre sikhadži la romaňa čha narado dikhenas. Lakri gadžikaňi kamaradka pes zaačhelas. Oda nane calo pribehos, a'e nakamav te pisinela oja pointa, mušinen oda te dikhel. „Ironie osudu hin igen šukar pribehos, but emocijenca, radosca, a'e tiž dukhadžipnaha. Pal o miro, hino lačno priklados vaš o džene he vaš e luma, savo bi kamelas te avel,“ phenel o Pepkus Horváth, jekh aktorisa andalo Bengore.

Bengore, sar peske phenas, kamas, kaj te le dženege doavel andro šere, kaj pre kaja luma nane korkore u kaj sam amen – o Roma tiž džene.

„Amen kamas te podel o vast savoreng, so pes mek roden. Amen pes imar arakhlam a hin amenge lačhes. Kamas te kerel dženege lačhes a hin amenge jekh, či oda avena romane či gadžikane džene. He andre amari skupina hine gadže a sam vaš oda rade. Andre amari grupa sam savore jekh. Te dikhas avri pre ul'ica, dikhas, kaj o čhave keren bibacht, phiren pale khelde, nane len radi, sam andro šokos. Kamas, kaj te aven ki amende barčak te dikhel. Šaj lenge doavela, kaj pes del te dživel bi o drogi, automati, he aver phuj veci,“ phenel o svetlaris Patrik Ruszó.

„Amen pes thodžam jekhetane duj berš pale, sar gel'am la mašinaha andal o Berlin, kaj bašavahas teatros, he kada pes amenge zapačisal'ilas. No, pal'is pes diňam jekhetane a bašavas ži akana,“ phenel Hana Kakurová. „Me som jekh andal o šov džene, so kerdžas peršes kada bašaviben. Me, miri pheň e Angela Kakurová, e Lucie Oračková, o Patrik Ruszó, o Staňa he Markéta Funtiovi. Bengore hin perdal ma savoro. Hin man lačhe kamaradi, he keras vareso, so amen interesinel.“

Amaro dujto bašaviben hino pal o kamiben, sar o dživipen šaj avel he džungalo, a'e tiž igen šukar.

„Amen skušinas andro IQ Roma servis. Amare veduce hine Ivona Parčiová he Jana Pačínková. IQ Roma servis hine perdal amende sar te bi amare daja he dada. E Katarína Klamková, e riaditel'ka IQ Roma servis, amen podporinel a kamel, kaj te šegetas le Romenge, te lenge doavel andro šere, savo dživipen hin a kaj pes del te dživel feder,“ phenel o Pepkus Horváth.

So kamen te phenen le Bengoreng andre tajsaskero džives? O Pepkus: „Prajinav amara grupake igen but uspechi andro bašaviben, sastipen, he le Devleskero lačno lav!“

O Patrik: „Ča lačhe dženen, lačno jilo, he šukar lav le Romenge, a'e he le gadženge!“

E Hana: „Nikaske nič phuj naprajinav, ča savoreng dža lačhes te kerel! A amenge? Ča lačhe st'ini pal e plachta, ole phuj st'ini te mukhel khere.“

Te kamen te džanen vareso pal amende, te dikhen savore fotki, te pisinela amenge vareso, dikhen pre amare webove stranki www.bengore.webnode.cz

Lucie Sharrii Oračková

Víc Romů–redaktorů do terénu

Je zřejmé, a to i z policejních zpráv, že média do celé věci vnášejí negativní pohled. V současné době se v médiích stále častěji objevují nepotvrzené zprávy. Následně pak bývá ověřeno, že ta daná situace probíhala úplně jinak. Často jde o smyšlenku nebo fantazii mladistvých z majority, kteří si tak kompenzují neutěšenou situaci v rodinách. Neověřené zprávy se však šíří jako blesk.

Objevuje se tady nový mediální fenomén, který bych nazval „mediální bulvár“, kdy je rychlost informace, která může nebezpečně emočně ovlivnit, upřednostněna před fakty nebo pravdou.

Rád bych, aby se na tuto skutečnost více upozorňovalo, zejména na její nebezpečnost. Při medializování neověřených zpráv bych dal plnou zodpovědnost médiím. Je nejvyšší čas upozornit ochránce lidských práv v úřadu ombudsmana a podat žalobu na „podněcování rasové nesnášenlivosti“. Přišel čas, abychom s tím my Romové začali něco dělat. Nebál bych se požádat o pomoc i evropská média.

O objektivitě médií můžeme upřímně pochybovat. V posledních patnácti letech pozorují a další

zvláštnost. Když se v české politice dějí věci, kterými není důvod se chlubit, najednou se v médiích objeví spousta informací o problémech v naší komunitě. Jde o jednoduchou cestu jak odpoutat pozornost majority někam jinam. Na druhé straně je zřejmé, proč nás v určitých ročních obdobích mají politici rádi.

Negativní informace jdou v naší společnosti rychleji na odbyt. V olomouckých občanských sdruženích máme zkušenost všeobecně takovou, že média nejvíce přilákají velký zájem o klady. V minulých letech do Olomouce přijelo pár štábů z televize Nova, Prima a ČT 1. Reportéři měli vždy připraveny nějaká negativní témata, která potřebovali zveřejnit. Když jsme jim nabídli spolupráci při natáčení kladných příkladů ze života Romů, neměli zájem.

Jsem romský aktivista asi od roku 1998. Za ty roky jsem se setkal s několika novináři a dospěl k závěru, že mají jedno společné. Nezáměřím se na kladné příklady. Pokud média všeobecně nezačnou popularizovat i kladné jevy a události mezi Romy a tím podporovat naši upřímnou snahu podílet se na dění

ve společnosti, majorita se ani nedozví, že jsme normální lidé, kteří se ve společnosti, ve které žijí, chtějí také uplatnit.

Je zřejmé, že romská média by se měla více prosazovat, a to nejen na regionální úrovni, ale celorepublikově. Myslím si, že i naše kultura má co nabídnout z minulosti i přítomnosti. Romští redaktori by měli být více v terénu a ověřovat objektivitu jednotlivých zpráv – i za cenu zpožděné informace. Jelikož o zprávy z policejních zdrojů, které často negují původní informaci z tisku, nemají již původní reportéři zájem, byla by to dobrá cesta, jak vlastními silami můžeme situaci narovnat. Romští reportéři a redaktori by měli být více známí v romské komunitě.

Chvillemi se zdá, že ať uděláte cokoli, vychází to u nás Romů nastejno. Je čas, abychom se začali více angažovat ve veřejném životě, a to účastí na volbách, komunálních i celorepublikových. Tak si můžeme zvolit z svých vlastních řad. I my jsme se v této zemi narodili, vyrůstají tady naše děti, i my jim tady chceme připravit dobrou budoucnost.

Ladislav Danis

Hudebník, aktivista, Olomouc.

co na to naši čtenáři?

Domnívám se, že festivalu Khamoro, této besedy pro Romy významné akci, chybí větší propagace. Dříve to bylo organizované neziskovým sektorem a Romové z jiných krajů se účastnili v hojnějším počtu. Nyní jde o akci pouze pro vybrané! Volné lístky se na veřejnost nedostanou a o akci se dozvíte z tisku či jiných médií málo. Na druhou stranu aspoň někdo viditelně něco propaguje ve prospěch romské menšiny. A za to je potřeba poděkovat.

Josef Holek, pracovník Krajský úřad Libereckého kraje.

Je potěšitelné, že festival Khamoro existuje a že se už stal tak dobře známý mezi lidmi, umělci a novináři. Na podobných akcích je totiž kromě zábavy důležitá i to, že se lidé setkávají a poznávají. Bohužel jsem se na Khamoro dosud nedostal, snad to v budoucnu napravím. Nicméně festival sleduji aspoň prostřednictvím médií, včetně Romano hangos. Držím mu proto každý rok aspoň „na dálku“ palce.

Miroslav Patrik, předseda ekologického sdružení Děti Země, Brno.

Zdravím všechny dobré lidi. Jarek Nohavica takhle zpívá o Romech? Je ošklivý jako noc. Na jeho místě bych vůbec nevycházel ven. Že ho pozdravuju.

Jarka z Bulovky.

Vážený pan Jan Kubice, ministr vnitra ČR

Vážený pane ministře, naše organizace je velice znepokojena stavem jaký panuje u majoritní společnosti vůči Romům. Romské organizace v České republice odsuzují jakékoliv násilí a vždy navrhuji, aby policie, státní zastupitelství a nezávislé soudy konaly objektivně a spravedlivě.

Naše organizace je přesvědčena, že když jde o zabítí nebo vraždu, vrah by neměl být na svobodě, ale okamžitě by na něj měla být uvalena vazba. Dnešní móda je taková, že pachatel má možnost ovlivňovat média i celou veřejnost a zasahuje do případů svobodně ve svůj prospěch. Občané z majoritní společnosti chtějí z těchto lidí udělat národní hrdiny. Pane ministře, žádáme, aby takové závažné případy byly důkladně prošetřeny a vrazi nelitili po svobodě.

Podle našeho uvážení selhala vláda současná i ty minulé a také kompetentní orgány. Varovali jsme předsedy vlády pány Topolánka, Fischera a Nečase. Naše správní rada navrhla osm hejtmánů a několik starostů i primátorů. Zkrátka, není tady politická ani občanská vůle řešit palčivé problémy pro blaho našeho národa i k lepšímu soužití s majoritní společností.

Občané z majoritní společnosti nás nechtějí za sousedy, hanobí naši romskou národnost. Starostové se k nim přidávají. Podněčují k rasové nenávisti a nabádají k tomu v médiích celou veřejnost. Copak nám závidí podporu 2020 korun? Občané romští nepotřebují sociální dávky, ale práci a firmy a zakázky.

Pane ministře, vynakládáte několik stovek milionů na represivní účinky, např. Šluknovsko a Karvinsko. Tím se ukazuje, jak je stát silný a že si dokáže udělat pořádek. Uvidíme do roka a do dne, jaké to přinese pozitivní výsledky.

My Romové jsme nerozkradli ČR, neprivatizovali podniky a nepřipravili občany o pracovní uplatnění. My Romové nejsme zákonodárci a netvoříme asociální zákony proti občanům. My Romové jsme nechtěli rozdělení státu na ČR a SR. Naší organizaci připadá, že nemáme žádnou ochranu jako menšina, jsme hromadně vylučováni ze společnosti. Jsme přesvědčeni, že romská problematika v ČR narostla už do tak závažných rozměrů, že se musí řešit samostatně.

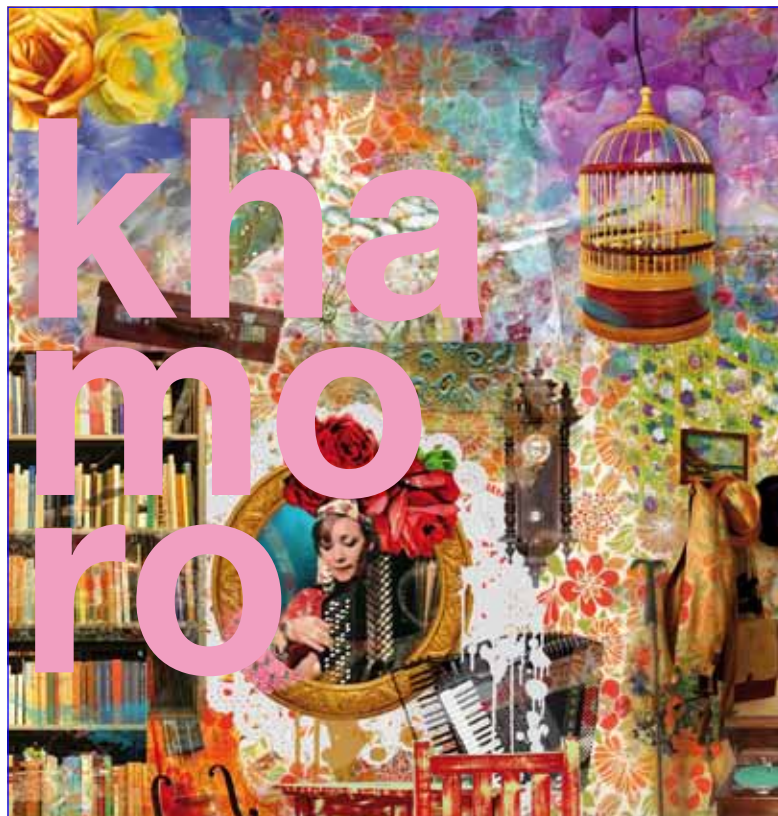
Za dodržování lidských práv podle mezinárodního práva a českého ústavního pořádku je plně odpovědný stát. Ten je odpovědný občanům a mezinárodnímu společenství. Tady je náš domov domovem.

Pane ministře, stále se jedná o nás a bez nás. Naše organizace absolutně nesouhlasí s paní Šimůnkovou a se státní politikou řešení palčivých problémů. My romské organizace v ČR se v nejbližší době sejdeme na větším shromáždění a dáme vědět celé vládě, jak si představujeme řešení romské problematiky. Romská hospodářská rada České republiky má naprosto jasný plán, ale chce silný mandát od ostatních romských organizací.

Miroslav Tancoš, předseda Romské hospodářské rady České republiky, Nový Bor.

Khamoro: Na co se letos těšit?

14. světový romský festival	14 th world roma festival	28. 5. – 6. 6. 2012	Praha	www.khamoro.cz
program programme				
28. 5. 2012				
17:00 Křesťanů 9. Hele – pocta romskému háněvní Vlastu Cibřeni (tribute to the Roma poet Vlastu Cibřeni)	18:00 Avizor ND na Anenském náměstí – divadelní představení „Mj kouraj, mj nepibit“ (theater performance „My Neighbor, My Enemy“)			
20:00 Roto Music Hall – koncert tradiční romské hudby (concert of traditional Roma music: Roto Music Hall)	21:00 Jazza Dook – koncert (concert) Gypsy jazz: Slovenské DE – H.			
29. 5. 2012				
17:30 Lyskové náměstí – módní přehlídka – Cereny Laffita Couture, Jazík 2012 „Čiprová Gita“ (Fashion Show of Cereny Laffita Couture, Spring/Summer 2012 „Ciprová Gita“)	18:00 Galérie křehké – vernisáž výstavy „Mia Doleželová. Plátna pro velké černé oči“ (opening of the exhibition „Mia Doleželová. Canvas for Big Black Eyes“)			
21:00 Jazza Dook – koncert (concert) Gypsy jazz: Rota Music Hall – H.	31. 5. 2012			
12:00 Mláďata – sálka údržbových v centru Prahy artists' parade in Prague city center	18:00 Galérie křehké – vernisáž výstavy „Mia Doleželová. Plátna pro velké černé oči“ (opening of the exhibition „Mia Doleželová. Canvas for Big Black Eyes“)			
30. 5. 2012				
17:00 Galérie Novoměstské radnice – vernisáž výstavy romských řemesel (opening of the exhibition of Roma traditional crafts)	18:00 ROKY – koncert tradiční romské hudby (concert of traditional Roma music: ROKY, Carmen Fernandez ES, Štefan Farkaš SR, Uta Karpas Gypsy Band FR)			
	1. 6. 2012			
	9:00 Americké centrum – zahájení divadelního mezinárodního odborného semináře. Nové postupy realizace divadelních			

Světový romský festival Khamoro pozve své návštěvníky nejen na koncerty tradiční a současné romské hudby, gypsy jazzu, módní přehlídce světového návrháře Osmanho Laffity, divadelní představení, ale také na vernisáže výstav. To vše nabídne již čtrnáctý ročník Světového romského festivalu KHAMORO. Za jeho organizací stojí už od roku 1999 občanské sdružení Slovo 21 a Studio Production Saga.

Záštitu nad letošním ročníkem festivalu KHAMORO, který na různých místech Prahy proběhne ve dnech 28. 5. až 6. 6., převzali předseda vlády ČR Petr Nečas a primátor hl. města Prahy Bohuslav Svoboda.

„Ačkoli je Světový romský festival Khamoro především o romské hudbě, neopomíme ani jiné stránky života Romů. Dokazuje to bohatá nabídka doprovodného programu, kde si na své přijde opravdu téměř každý. Na programu jsou kromě exkluzivní módní přehlídky také workshopy, odborný seminář a vernisáže výstav,“ říká pro Romano hangos Jelena Silajdžić, producentka festivalu.

Výstavy v rámci doprovodného programu festivalu KHAMORO

Výstava tradičních romských řemesel

Výstava představuje tradiční romská řemesla a způsoby obživy. Všechny exponáty, které návštěvníci uvidí, pocházejí ze sbírky Muzea romské kultury v Brně. Sbírkou z fondu tradičních řemesel, profesí a zaměstnání mají bohatou historii a jejich budování započalo již za dob Svazu Cikánů-Romů, tedy na přelomu 60. a 70. let 20. století. Jsou unikátním exkurzem do romských tradic v podání předmětů z České republiky, Slovenska i balkánských zemí. Je možné zhlédnout výrobky, nářadí a nástroje kovářů

i tradiční kotlářskou a zvonařskou produkci. Důležitou součástí tradiční obživy Romů představovala i řemesla spojená se zpracováním materiálů organického původu. Mezi jejich výrobky patřily a patří koryta, vahany, pletené košíky z proutí a loubků, opálky či ošatky ze slámy. Nelze opomenout ani tradiční výrobu valků, tedy nepalných cihel sušených na slunci.

Důležitým způsobem výdělku byl i obchod s koňmi, který je na výstavě prezentován např. v podobě chomoutů, koňských postrojů či ručně pletených bičů. Výstava je provázena videosměčkou, na které může návštěvník vidět postupy výroby jednotlivých prezentovaných exponátů a seznámit se tak i se samotnými autory. Toto video vzniklo v produkci Muzea romské kultury při příležitosti první samostatné výstavy tohoto fondu v roce 2007. Nenásilnou, zábavnou formou a za pomoci materiálů z výzkumných cest seznamuje s romskými tradičními řemesly. Přijďte se seznámit i vy. Vernisáž výstavy se uskuteční: 30. 5. /Galérie Novoměstské radnice. Výstava potrvá do 24. 6. 2012, vstup volný

Výstava olejových maleb Míly Doleželové „Plátna pro velké černé oči“

Výstava představuje kompletní kolekci děl akademické malířky Míly Doleželové ze sbírky Muzea romské kultury v Brně, kterou za dobu svého trvání shromáždilo.

Míla (Bohumila) Doleželová (1922–1993) si Romy, nebo přesněji Cikány (jak je sama nazývala a označovala), oblébala či přímo zamílovala už v době svého dětství. Podstatnou část své tvorby zasvětila právě zpracovávání romských témat a námětů. Malířka vytvořila odhadem na 1800 obrazů, z nichž minimálně 600 je spjata právě s romskou tematikou.

Výstava přibližuje jednak (a to zejména) první fázi malířčina díla – pokus o pohled na život romského etnika jako jakéhosi exotického lidu ve střední Evropě (50. a první polovina 60. let), jednak hledání pravdy skrze lidi tmavých očí – ve druhé fázi její tvorby. Cikáni a jejich specifické antropologické rysy jí postupně posloužili při tvorbě prototypu člověka, stali se pro ni předobrazem lidí jako celku, symboly lidských bytostí.

Návštěvníci mají možnost zhlédnout na 30 olejomalb ohromujících svou barevností a často až monumentálností a téměř 20 kreseb, skic a akvarelů z 50. let až poloviny let 80. Výstava byla poprvé v obdobném rozsahu představena v roce 2010 na půdě Muzea romské kultury, kdy zahrnovala i výpůjčky z jiných institucí.

Součástí výstavy je i videoprojekce jediného filmového dokumentu věnovaného této malířce. K výstavě je vydáván barevný katalog s kompletním seznamem exponátů, který je upravenou verzí původního katalogu k výstavě z roku 2010.

Vernisáž výstavy proběhne 31. 5. v Galerii kritiků

Výstava potrvá do 26. 6. 2012, vstup volný

Podle ředitelky sdružení Slovo 21 Jeleny Silajdžić je workshop Jdeme dlouhou cestou více než jen workshopem, který umožňuje mladým Romům z Evropy poznávat svou historii a kulturu. „Cílem setkání je pomoci mladým Romům k aktivnímu zapojení do společnosti a vlastní iniciativě v budoucnosti,“ říká Silajdžić.

Mezinárodní workshopy pro mladé Jdeme dlouhou cestou 2012

Již od roku 2000 se mohou setkávat mladí lidé z různých evropských zemí ve věku 15–25 let, aby se dozvěděli více o historii, kultuře, tradicích a jazyce Romů, ale také aby se dozvěděli něco sami o sobě. Díky srovnání s lidmi stejného etnika z jiné země jsou schopni lépe identifikovat své romství. Souběžně s tím rozvíjejí schopnost komunikace, verbální i neverbální (překonávání jazykových bariér), schopnost spolupráce.

Cílem těchto setkání je pomoci mladým Romům nalézt místo ve společnosti, a to prostřednictvím posílení vědomí vlastní identity. Jedině sebevědomý člověk může plnohodnotně participovat a rozhodovat o svém životě. Program workshopů je sestaven tak, aby podpořil motivaci k aktivnímu zapojení do společnosti a vlastní iniciativě v budoucnosti.

Název Jdeme dlouhou cestou vznikl podle tradiční romské legendy Zrcadlo Romů: Romové po smrti svého krále společně putovali po světě, až došli k rozcestí, kde se nemohli dohodnout, kterým směrem půjdou. Při hádce rozbili velké zrcadlo – symbol romského národa. Ze zrcadla zbyly jen střepty, které si roznesli po celém světě. Od té doby se traduje, že až se střepty spojí a vytvoří zrcadlo, budou Romové opět jednotným národem. Letos se setká 20 mladých lidí z ČR, Bulharska, Itálie a Litvy.

Workshopy nejsou přístupné pro veřejnost a probíhají: 26. 5. až 3. 6. 2012 (rh, th)

Katarína Žigová: Vidět ještě tak Indii nebo Thajsko

Dokončení ze str. 1

šeného zboží. Na střední škole jsem byla snad jediná Romka," říká.

Za noviny ale Katarína moc neutrácí. Informace loví raději na internetu. Jak ale hned dodává, „my Romové potřebujeme svoje tiskoviny, abychom tam nacházeli nějakou inspiraci a měli tak cíl se víc vzdělávat.“

Ale nemusíme se pořád bavit jen o vzdělávání, vzdělávání, vzdělávání... Českobudějovická Romka věnuje své volno hlavně přírodě, cyklistice a pokud finance dovolí, tak i cestování. „Itálie, Chorvatsko, Irsko, Francie," vypočítává země, kam se kromě Británie ještě stačila dosud podívat. Ale jaká by to byla Romka bez hudby? Katarína poslouchá jak romskou, tak latinskoamerickou i českou popovou hudbu. Ale nad stylem hip hop nebo techne trochu ohrnuje nos: „Tak to mě teda neoslovuje.“

Zajímá nás, co zábava a noční život. „Tak to se musím pochlubit, že díky diskriminaci v téhle oblasti žiju velice zdravým způsobem života, protože do 22. hodiny jsem vždycky v posteli," dokazuje svůj smysl pro ironii Katarína. „Téměř ve všech nočních zábavních zařízeních, které moji „bílí“ přátelé navštěvují bez problémů a bez klubových karet, se mně u vchodu dostane vždycky odpovědi, že vstup je možný pouze s klubovou kartou nebo že Romové dovnitř nepouštějí. A tak mně nezbyvá než jednou dvakrát ročně navštívit romskou zábavu. Tam ale zas nemám tolik vrstevníků.“

Ale českobudějovickými diskotékami plány Kataríny nekončí. Do budoucna by si ráda našla nějakou lépe placenou práci než doteď, osa-

mostatnila se od rodiny a přitom by ráda viděla trochu světa – nejraději by ještě stihla Indii nebo Thajsko.

A rodina? Mimino? „To ještě v plánu nemám, myslím, že ještě není ten správný čas," odmítá zatím Katarína. Co sny ohledně zaměstnání? „Od mládí mě velice přitahovala práce s malými děckama. Jenže všechny pokusy uchytit se v tomhle oboru vyšly naprázdno. Zkoušela jsem si přivydělat i jako fotomodelka, ale buď šlo o nabídky fotit akty, o což nemám zájem, nebo to bylo tak málo finančně ohodnocené, že se mně ani nevyplatilo tam cestovat. Moje dosavadní zaměstnání, to byla vždycky buď práce v obchodě nebo v gastronomii, ale výpověď pokaždé přišla před koncem zkušební doby náhle a bez udání důvodu," popisuje zklamane.

Jak je vidět, Katarína se pohybuje v prostředí Romů i Neromů, aniž by jedno z nich upřednostňovala. Co se týká romských tradic, je pro zachování klasického rozdělení rolí: muž-živitel, žena-péče o rodinu. Ale na druhou stranu na romském světě tuhle mladou Romku jedna věc mrzí – že většina romských žen má jen malé ambice se vzdělávat.

A v jakých barvách vidí Katarína „černobílé" soužití do budoucna? „Myslím, že většinová společnost by nám měla především pomoci vytvořit větší motivaci se vzdělávat a odstranit předsudky ze strany zaměstnavatelů. Je jasné, že další sblížení Čechů a Romů ještě přinese problémy, ale myslím, že se musí udělat ústupky z obou stran," uzavírá mladá Romka.

Ptal se Pavel Pečinka

Muzeum romské kultury

Bratislavská 67, 602 00 Brno, tel.: 545 571 798

e-mail: media@rommuz.cz, www.rommuz.cz

MHD: tram. 2, 4, 9, zast. Tkalcovská, tram. 3, 5, 11, zast. Dětská nemocnice

Program na červen 2012

OTEVÍRACÍ DOBA V NEDĚLI PRODLOUŽENA DO 18⁰⁰ (poslední vstup v 17¹⁵)

Stálá expozice: Příběh Romů

Stálá expozice představuje příběh Romů ve světových dějinách. Na historické ose ukazuje kulturu Romů i změny v jejich způsobu života od Indie po dnešek. **NOVĚ OTEVŘENO!**

svých fotografiích. V centru její pozornosti stojí především různé polohy hinduismu. Výstava Obřady a rituály Indie doplňuje tematicky novou stálou expozici Muzea romské kultury, která se věnuje pravlasti Romů – Indii. 15. 6.–9. 9; Vernisáž: 14. 6. v 16⁰⁰

Výstavy

Ferdinand Koci:

Střípky z tvorby romského výtvarníka

Výstava děl malíře a výtvarníka albánského původu žijícího v Anglii. Výstava je součástí evropského projektu R.I.C.E. 6. 4.–22. 9.

Kamila Berndorffová:

Obřady a rituály Indie

Fotografie Kamily Berndorffové zavádějí diváka do současné Indie. Ačkoliv je dnes Indie moderním sekulárním státem, hraje zde mytologie, promítnutá do každodenně se opakujících rituálů, stále podstatnou roli. Kamila Berndorffová tuto realitu zachycuje ve

Diskuze

Budoucnost brněnského ghetta

Brněnské ghetto je ghettem jen napůl. Už nyní jsme svědky toho, jak se lokalita dynamicky proměňuje. Na jedné straně investice a rozvoj, na straně druhé ale současně obavy z gentrifikace, která odsune sociálně vyloučenou romskou komunitu i její problémy na periferii města.

Na téma budoucnosti brněnského ghetta budou diskutovat doc. Ing. arch. Karel Havliš, Mgr. Martin Ander, Ph.D. a Milan Ščuka, MBA.

Akce je součástí pouličního festivalu Ghettofest 2012. Vzhledem k omezenému počtu míst je nutné svoji účast registrovat. 2. 6. 2012 v 17⁰⁰

Otevírací doba • po a so zavřeno • út–pá 10–18, poslední vstup 17¹⁵ • ne 10–18, poslední vstup 17¹⁵

Zaměstnání hledá

Mgr. Martina Vyziblová

(nar. 1980)

e-mail:

martina.vyziblova@seznam.cz

tel.: 724 289 390

Východilova 16, Brno, 616 00

Vzdělání:

- 2003–2006 Filozofická fakulta MU, Brno – obor Pedagogika
- 2003–2005 Pedagogická fakulta MU, Brno – obor Sociální pedagogika
- 2000–2003 Filozofická fakulta MU, Brno – obor Sociální pedagogika a poradenství
- 1994–2000 Gymnázium Slovanské nám., Brno
- Jazykové znalosti: angličtina – středně pokročilý, zkouška Cambridge FCE (1999)
- romština – mírně pokročilý, kurzy Muzea romské kultury (2003–2006)
- němčina – základní znalost
- Počítačová gramotnost: PC, MS Office, Internet

Praxe:

- 2009 – dosud rodičovská dovolená, Muzeum romské kultury, Brno (douceování formou dobrovolnické činnosti)
- 2006 – dosud Společenství Romů na Moravě, Brno (korektury romských textů pro periodikum Romano hangos, překlady romských textů)
- 2005–2008: Muzeum romské kultury, Brno – lektorka pro doučování (mimoškolní příprava) dětí, organizace volnočasových aktivit, tvorba projektů, komunikace s rodinami, spolupráce se školskými institucemi)
- 2003–2005: Kabinet multikulturní výchovy PdF MU, Brno – dobrovolnice v projektu Domácí učitel (doučování dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí)
- 2003: Dětský domov, Vranov u Brna – 80 hodin pedagogické praxe

Občanské sdružení
Džasdurederdživipnaha

POŘÁDÁ

12. ROČNÍK MISTROVSTVÍ REPUBLIKY ROMŮ V MALÉ KOPANÉ

Kde: Broumov u Náchoda

Kdy: 14. července 2012

Prezentace: 8,30 hodin

Zahájení: 9,00

hodin

Baví tě fotbal? Myslíš si, že umíš hrát?

Přijď a ukaž, co v tobě je!

SPORTEM PROTI
DROGÁM!

!!! ZA ÚČASTI ČESKÉ TELEVIZE!!!

Bližší informace u p. Jiřího Bartoše (telefon: 606 398 046;

e-mail: izo.bartos@centrum.cz)

Adresa redakce
Romano hangos
a Společenství Romů
na Moravě

Bratislavská 65a,
Brno 602 00
tel.: 545 246 673
www.srnm.cz

číslo účtu:
27-488570217/0100

Vydávání Romano hangos
podporuje Ministerstvo kultury ČR

PŘEDPLATNÉ ROMANO HANGOS

Příjmení a jméno:	Ulice, číslo domu:
PSC, místo:	Datum narození:
E-mail:	Telefon:
Název a sídlo peněžního ústavu:	Číslo účtu:
Název organizace:	Adresa:
IČO:	DIC:
Počet objednaných výtisků:	Od čísla:
Způsob platby: ☐ hotově ☐ bankovním převodem bez faktury; variabilní symbol:	
☐ složenkou ☐ bankovním převodem na fakturu	

Vyplněný formulář zašlete na adresu: Romano hangos, Bratislavská 65a, 602 00 Brno.
Komerční banka Brno-město; číslo účtu: 27-488570217/0100. Cena předplatného na rok 2011 činí 240 Kč.